

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus XXXI. De Officio Ordinarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](#)

modis finiri. 1. Lapsu temporis legationi praefixi
argum. cap. 4. de off. legat. 2. Revocatione Papae le-
gato intimata gloss. in cap. 3. b. et in 6. 3. Egressu ex
provinciâ animo ad eam non redeundi. arg. l. 1. ff de
off. praesid. quod eidem sine speciali Pontificis licen-
ti non licet. 4. Morte ipsius legati, non autem
morte Pontificis. cap. 2. b. t. in 6.

TITULUS XXXI.

De
Officio Ordinarii.

QUÆRES 1. Quis sit Judex ordinarius? Respond. Judex ordinarius, secundum ea, quæ tit. 28. diximus, est, qui jurisdictionem vi officii, sive dignitatis suæ, adeòque nomine proprio exercet. l. more majorum ff. de jurisdict. talis est summus Pontifex, Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi; primus quoad universum terrarum orbem, cœteri quoad suas tantum diœceses, respectu quarum ordinarii vocantur.

QUÆRES 2. Quam potestatem habeat ordinarius? Respond. Potestas ordinarii in duabus legibus consistit, diœcesanâ nimis, & jurisdictionis. Ad legem diœcesanam spectat jus exigendi cathedralicum sive synodaticum duorum solidorum annuorum, subsidium charitativum, quartâ decimationum, quartam mortuorum sive portionem canonicâ episcopo ex legatis funeralibus, & oblationibus debitâ, ad quæ persolvenda tenentur etiam in monasteria & ecclesiæ exemptæ, c. requisivisti de testam.

testament. cap. 16. § 18 b. t. Item procurationes sive victualia Episcopo visitanti præstanda. cap. 16. b. t. § cap. 14. de censib. Ad legem Iurisdictionis pertinent. 1. Ea quæcunque facit Episcopus ratione ordinis, ut sunt collatio ordinum, consecratio ecclesiarum, benedictio Abb. tum, &c. 2. Potestas cognoscendi omnes causas totius diœceseos. 3. Correctio & reformatio morum, inquisitio & punitio criminorum non tantum sacerdotalium sed etiam regularium nonexemptorum, immo & exemptorum, si superiores, vitia suorum regularium punire neglexerint. 4. Institutio in beneficiis. 5. Potestas ferendi censuras. dict cap. 16. b. t. § cap. 1. de offic. legati.

OBJICES. Regulares non præstant obedientiam Episcopo, sed superiori suo regulari; ergo & ab hoc corrigi debent, non ab Episcopo. Respond. Neg. anteced. quia utrique obedientiam promittunt, nimirum pro tempore existendi in ejus diœcesi. & licet ratione voti soli superiori regulari subjiciantur quoad disciplinam regularem, tamen quoad disciplinam ecclesiasticam & vindictam graviorum criminum, perinde ut alii clerici ordinario subjiciuntur.

QUÆRES. 3. Quid ex decretis & Iure Concilii Tridentini, vi officii incumbat Episcopo? Respond. Plura Episcopo facienda incumbere, quæ in diversis sessionibus & capitulis dicti concilii continentur. 1. Tenetur assignare præbendam lectori S. Scripturæ, sive Magistro Theologiam proficiente, ad quod munus eligenda est persona idonea, & quæ per seipsum hoc munus explere possit. Trid. sess. 5. de reform. cap. I. 2. Tenetur ad prædicandum Jesu Christo

su Christi Evangelium in personâ propriâ, nisi legi diè
timè impeditus fuerit, tunc enim per alios viros run-
idoneos officium prædicationis subire poterit. *Trid. cap.*
sess. cit. cap. 2. *¶ sess. 24. cap. 4.* 3. Corrigere debeat Pro-
excessus regularium extrâ monasteria degentium. *Co-*
Trid sess. 6. de refor. i. cap. 3. 4. Visitare capitula ec-
clesiarum cathedralium & inferiorum ecclesiarum, diè
non obstante ullâ consuetudine, sententiâ aut jura-
mento, quoties voluerit, visitare. *Trid. dict. sess. cap.*
4. sess. 13. cap. 1. *¶ sess. 14. cap. 4.* 5. Compellere eos,
qui plura curata aut alias incompatibilia beneficium
obtinent, ut dispensationem Pontificiam defuper
exhibeant; quod si id intrâ tempus præfixum non
secerint juxta dispositionem *cap. 3. de offic. ordin. in 6.*
ordinarius procedet. 6. Examinare uniones bene-
ficiorum, easque si per sub & obreptionem obtin-
tas esse repererit, irritas declarare. *Trid. dict. sess. 6.*
¶ 7. & sess. 21 cap. 8. 7. Compellere ad residenu-
am beneficiatos. *Trid sess. 6. de reform. cap. 2.* de aliis
Episcopi obligationibus vide Tridentinum *sess. 21.*
cap. 4. 6. ¶ c.

QUÆRES 4. Quam potestatem Metropo-
litanus habeat in suos suffraganeos & eorum subdi-
tos? Respond. Metropolitanus utpote ordinarius
omnium suorum suffraganorum, atque immedia-
tus eorum superior, præcipere iis potest, quæ ad of-
ficium corum spectant, & si negligentes fuerint, eti-
am per censuras ecclesiasticas compellere, *can. 1. 2. 3.*
caus. 9. q. 3. *¶ c. 6. ias. 10. q. 3.* At licet spectato jure
antiquo omnes Episcoporum suorum causas tam
criminales quam civiles cognoscere potuerit, ac de-
bito fine terminare *Abb. in cap. pastoralis. 11. b.t.* Ho-
diè

Si legi diè tamen causarum criminalium & aliorum majorum cognitio soli Pontifici est reservata. *Trid. sess. 24. cap. 5. de reform.* causæ verò minores in concilio Provinciali tantum cognoscendæ erunt. *Trid. loc. c.* Concilium autem provinciale olim singulis annis celebrari debebat. *can. 7. dist. 8. cap. 25. de accusat.* hominum autem ex decreto Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 2. de reform.* quolibet triennio semel celebrandum erit. In subditos suffraganeorum Metropolitanus nullam exercet Iurisdictionē. *can. 7. 8. can. q. 3. cap. 11. b. t.* nisi in casibus jure expressis. Talis casus est 1. Si ab Episcopi sententiâ vel gravamine ad Metropolitanum fuerit appellatum. *cap. 1. de offi. legat;* *cap. 3. §. debet autem de appellat.* in 6. 2. Si visitaverit provinciam, quod Iure communi libe è potest facere & procurationes exigere. *cap. ult. de censib. in 6. 3.* Si Episcopus in exercenda jurisdictione & officio suo negligens fuerit, tuncenim ejus potestas ad Archiepiscopum devolvitur juxta sententiam multorum doctorum. Probabilius tamen est Iurisdictionem Episcopi negligentis ad Archiepiscopum non devolvi nisi in casibus à Iure expressis. Ratio est, quia versamur in materiâ prohibitionis, quæ suadet, jurisdictionem in subditos suffraganei prohibitam esse in omni casu, quo non reperitur expressè concessa. *cap. 1. de supp. neglig. Pralat. in 6.* Unde licet regulariter possit compellere episcopum ad officium suum debitè exequendum, ipse tamen in exercitio jurisdictionis non succedet. *quarant. in sum. Bullarii. V. auctoritas Archi-episcopi.*

O B J I C T I E S. Si Episcopus negligens fuerit in constituendo ecclesiæ suæ economo, Metropo-

litanus eundem constituet, can. 3. caus. 9. q. 3. Ergo potestas negligentis episcopi devolvitur ad Metro-politanum. Respond. Concesso anteced. disting. conseq. devolvitur ad Metropolitanum in casibus à luce expressis Conc. non expressis Nego.

TITULUS XXXII.

De Officio Judicis,

QUÆRES I. Quodnam sit officium Iudicis, & quotplex? Respond. Officium Iudicis (qui idèò sic nominatur, quod inter partes litigantes judicet;) est, ut legitimè utatur potestate suâ, in ordine ad administrationem Iustitiae, & includit omnia, quæ ad lites debito fine judicialiter terminandas, requiruntur. Officium hoc duplex est, nobile & mercenarium. officium nobile dicitur, quo djudex non imploratus auctoritate propriâ interponit, v. gr. furiosis, pupilliis aliisque miscrabilibus personis, constituendo tutores, vel defensores. vel imploratus quidem ab illo nimis, qui actionem sive jus strictum non habet, æquitas tamen postulat ut illi subveniantur. v. gr. cum minor vel ecclesia per contractum infra dimidium læsi, petunt restitui in integrum; his enim, cum actionem strictam non habeant, utpotè cum de stricto jure contractus non rescindantur, nisi læsionem ultrà dimidium contineant, officio judicis nobili subvenitur, & contractus, exigente ita pietate, rescinditur. Mercenarium vocatur, quod

aetio-